

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 4943
Ημερομ. Κατάθεσης: 30/4/2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 30 Απριλίου 2024

Προς:

την Υπουργό Πολιτισμού, κα Λίνα Μενδώνη

την Υπουργό Τουρισμού, κα Όλγα Κεφαλογιάννη

Θέμα: «Πλήγμα για την εικόνα του τουρισμού μας οι αδικαιολόγητες χρεώσεις για αναγκαίες παροχές υπηρεσίας στους επισκέπτες των αρχαιολογικών χώρων»

Κυρίες Υπουργοί,

Ο ελληνικός τουρισμός αποτελεί διαχρονικά έναν από τους βασικότερους πυλώνες της εθνικής μας οικονομίας. Ειδικά ο αρχαιολογικός τουρισμός αποτελεί έναν από τους κυριότερους πόλους προσέλκυσης επισκεπτών στη χώρα μας, αλλά και ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων τουριστικών προορισμών. Για τους λόγους αυτούς αποτελεί σημαντικό παράγοντα περιφερειακής εξειδίκευσης και επιχειρηματικής δραστηριότητας καθώς δημιουργεί σημαντικά οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά οφέλη.

Υπό το πρίσμα αυτό η επίσκεψη σε αρχαιολογικούς χώρους όπως η Ακρόπολη, που είναι ένα μνημείο του παγκόσμιου πολιτισμού, για να αποκτήσει νόημα, ως πυξίδα για τη χάραξη μιας αρχαιολογικής και αρχαιογνωστικής εποχής και ως κατανόηση της σχέσης του χώρου με τη φιλοσοφία, την τραγωδία και τη δημοκρατία πρέπει να συνιστά μια ολοκληρωμένη εμπειρία στα μάτια κάθε επισκέπτη που έρχεται από τα πέρατα του κόσμου. Και είναι υποχρέωση της Πολιτείας να διασφαλίσει ότι η επίσκεψη στην Ακρόπολη θα αποτελέσει μια μοναδική ευκαιρία εμπειρίας του

επισκέπτη με την ταυτότητα και τον αυτοπροσδιορισμό της πόλης ή οι αρχαιολογικοί χώροι του τόπου μας θα αντιμετωπίζονται ολοένα και περισσότερο με οικονομικούς όρους, ως ένα προϊόν.

Η πρόσφατη απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού για αδικαιολόγητες χρεώσεις σε αναγκαίες παροχές υπηρεσίας στους επισκέπτες των αρχαιολογικών χώρων καταδεικνύει ότι η πολιτική του Υπουργείου κατατείνει στην εμπορευματοποίηση του πολιτισμού, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και των στοιχείων που την αποτελούν.

Πιο συγκεκριμένα, το Υπουργείο Πολιτισμού με διαγωνισμό που έβγαλε στις 17/4/2026 μέσω του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (ΟΔΑΠ) (ΑΔΑ: ΡΙΒΓ46ΜΖΜ4-8ΝΦ) προχωρά στην εκμίσθωση των χώρων υγιεινής, καθαριότητας και θυρίδων φύλαξης (lockers), καθώς και του δικαιώματος εγκατάστασης αυτόματων συστημάτων ελέγχου εισόδου για επιλεγμένους Αρχαιολογικούς Χώρους.

Ειδικότερα προβλέπεται η μίσθωση σε ιδιώτη 49 χώρων υγιεινής στην Ακρόπολη (19 στην κεντρική είσοδο, 11 στο Πλάτωμα, 10 στο Παλαιό Μουσείο, 7 στη Διονυσίου Αρεοπαγίτου, 2 στην Ανατολική Κλιτύ της Ακρόπολης), 9 στο Ολυμπείο, 11 στον Κεραμεικό, 9 στην Αρχαία Αγορά & Στοά Αττάλου. Επιπλέον εκμισθώνονται 160 θυρίδες φύλαξης (lockers) στην Ακρόπολη. Οι αντίστοιχες υπηρεσίες θα παρέχονται στο κοινό με χρέωση 1 ευρώ για τη χρήση των χώρων υγιεινής και 2 ευρώ για τη χρήση των θυρίδων φύλαξης.

Παράλληλα προβλέπεται ότι το ετήσιο μίσθωμα δύναται να αυξηθεί σε περίπτωση που η συνολική ετήσια επισκεψιμότητα των επιλεγμένων Αρχαιολογικών Χώρων αυξηθεί άνω του 20% σε σχέση με τον μέσο όρο της τελευταίας τριετίας, πριν την υπογραφή της σύμβασης. Επίσης ενώ το συνολικό μηνιαίο μίσθωμα θα παραμείνει σταθερό για τα πρώτα δύο (2) μισθωτικά έτη, για τα υπόλοιπα τέσσερα (4) θα αναπροσαρμόζεται με βάση τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή».

Οι επιπρόσθετοι όροι της επικείμενης αύξησης του μηνιαίου μισθώματος κατά τη διάρκεια της εξαετούς σύμβασης με τον ιδιώτη πιθανώς θα επιφέρουν και αντίστοιχες αυξήσεις στη χρέωση των επισκεπτών για τη χρήση των αντίστοιχων υπηρεσιών.

Οι όροι και οι διαδικασίες της εκμίσθωσης των χώρων υγιεινής και των θυρίδων φύλαξης συνιστούν ένα πλήγμα για τη διεθνή εικόνα του τουρισμού μας.

Οι χώροι υγιεινής σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους διεθνώς διατίθενται στο κοινό με ελεύθερη πρόσβαση και αποτελούν μέρος των ανταποδοτικών υπηρεσιών που έχει καλύψει ο επισκέπτης με το εισιτήριό του. Όταν το εισιτήριο για την επίσκεψη στην Ακρόπολη έχει ανέλθει στο ύψος των 30 ευρώ, πώς απαιτούμε από τον επισκέπτη να καταβάλλει επιπλέον χρεώσεις;

Η εκμίσθωση των χώρων υγιεινής στην Ακρόπολη συνιστά επίσης μια πράξη κατασπατάλησης δημόσιου χρήματος. Οι χώροι υγιεινής στην νοτιοδυτική πλευρά του αρχαιολογικού χώρου είχαν αναβαθμιστεί κατά το 2024, ενώ το 2025 στο πλαίσιο της δράσης 16435 με τίτλο «Αποκατάσταση-συντήρηση-ανάδειξη των μνημείων της Ακρόπολης», Ελλάδα 2.0, δηλαδή με χρήματα του Ταμείου Ανάκαμψης, υλοποιήθηκαν εργασίες στους αντίστοιχους χώρους υγιεινής επί του πλατώματος. Παράλληλα, στην βορειοδυτική πλευρά του χώρου, δίπλα στο κτίριο της Ιματιοθήκης είχαν τοποθετηθεί εννέα χημικοί χώροι υγιεινής. Τέλος χώροι υγιεινής λειτουργούσαν στο πρώην γραφείο πληροφοριών του ΕΟΤ, επί της Διονυσίου Αρεοπαγίτου.

Οι χώροι αυτοί ήταν διαθέσιμοι για το κοινό δωρεάν. Στους περισσότερους από αυτούς είχαν γίνει εκτεταμένες παρεμβάσεις με σκοπό την αισθητική και λειτουργική τους αναβάθμιση με χρήματα από το ελληνικό δημόσιο. Τώρα αυτοί οι χώροι εκμισθώνονται σε ιδιώτες, οι οποίοι δεν αναλαμβάνουν κόστος νέας εγκατάστασης, αλλά τα κόστη συντήρησης και παροχής υπηρεσιών.

Σε αυτό το σημείο, οφείλουμε να τονίσουμε πως προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση το γεγονός ότι ακόμη και για τις στοιχειώδεις υποδομές ενός παγκόσμιου μνημείου, όπως η Ακρόπολη, η Πολιτεία κατέφυγε στη χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης προκειμένου να υλοποιήσει έργα αναβάθμισης, όπως οι χώροι υγιεινής. Και ενώ οι παρεμβάσεις αυτές χρηματοδοτήθηκαν με δημόσιους και ευρωπαϊκούς πόρους, αντί να ενισχυθεί ο δημόσιος χαρακτήρας και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, επιλέγεται σήμερα η εκχώρησή τους σε ιδιώτες με επιβολή αντιτίμου στους επισκέπτες. Δηλαδή, οι πολίτες χρηματοδοτούν την κατασκευή, οι επισκέπτες

πληρώνουν το ήδη αυξημένο εισιτήριο και τελικά καλούνται να καταβάλουν εκ νέου αντίτιμο για βασικές ανάγκες. Πρόκειται για μια επιλογή που δεν συνιστά αναβάθμιση, αλλά ευθεία μετακύλιση κόστους και υποχώρηση της ευθύνης του κράτους, ιδίως όταν αφορά ένα μνημείο με παγκόσμια ακτινοβολία και συμβολισμό.

Αλγεινή εντύπωση γεννά επίσης το γεγονός ότι από τους 49 χώρους υγιεινής στην Ακρόπολη μόλις οι 3 από αυτούς θα διατίθενται για χρήση από άτομα ΑμεΑ. Το δε προσωπικό της Ακρόπολης θα συνωστίζεται σε αντίστοιχους 3 χώρους υγιεινής. Τέλος, δεν υπάρχει πρόβλεψη για χρήση ασφαλούς και λειτουργικού χώρου για μητέρες που επιθυμούν να αλλάξουν την πάνα στα μωρά τους.

Η πολιτική απόφαση για χρέωση στη χρήση των χώρων υγιεινής θα προκαλέσει αδικαιολόγητες ουρές καθώς οι επισκέπτες θα συνωστίζονται και θα εγκλωβίζονται στα αυτόματα συστήματα ελέγχου εισόδου. Ο εκνευρισμός και η σύγχυση που θα προκληθεί σε απαιτητικούς επισκέπτες που αναζητούν ταξιδιωτικές εμπειρίες υψηλής ποιότητας θα επιφέρουν μεγάλο πλήγμα. Η διεθνής εικόνα του τουρισμού μας θα διασυρθεί διεθνώς, καθώς μια ακατανόητη πολιτική απόφαση προτάσσει τη λογική του κέρδους έναντι της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Στο ίδιο πλαίσιο η απόφαση για χρέωση θυρίδων φύλαξης είναι τελείως αδικαιολόγητη. Είναι γνωστό ότι σε κανέναν αρχαιολογικό χώρο δεν επιτρέπεται η είσοδος επισκέπτη που φέρει μεγάλο σακίδιο. Η απαγόρευση αυτή έγκειται στην προστασία του πολιτιστικού πλούτου της χώρας και στην αναγκαιότητα και σπουδαιότητα της πρόληψης παράνομων πράξεων, που στρέφονται κατά της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, τουλάχιστον, όσον αφορά τις αρχαιότητες και τα πολιτιστικά αγαθά των μουσείων. Καθώς ωστόσο οι επισκέπτες και οι τουρίστες ειδικά τους θερινούς μήνες έχουν μαζί τους σακίδια πλάτης για τα χρειαζόμενα, για το λόγο αυτό τα μουσεία στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό που έχουν αναρτημένη την πολιτική τους για τις τσάντες στην ιστοσελίδα τους, όπως για πχ το Μουσείο της Ακρόπολης, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο ή το Λούβρο διαθέτουν χώρους φύλαξης για τα σακίδια των επισκεπτών και φυσικά οι θυρίδες φύλαξης διατίθενται χωρίς χρέωση.

Την έντονη ανησυχία και αντίδραση απέναντι σε αυτή την πολιτική επιλογή εκφράζουν και οι ίδιοι οι εργαζόμενοι στον χώρο του Πολιτισμού, καθώς και οι επαγγελματίες ξεναγοί, οι οποίοι βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της επαφής με τον επισκέπτη. Όπως καταγγέλλεται σε κοινή ανακοίνωση των Σωματείων Εργαζομένων στο Υπουργείο Πολιτισμού και του Σωματίου Διπλωματούχων Ξεναγών, η επιβολή τέλους σε βασικές και αναγκαίες υπηρεσίες – όπως οι χώροι υγιεινής και η φύλαξη προσωπικών αντικειμένων – αντιβαίνει στην έννοια του πολιτισμού ως δημόσιου και κοινωνικού αγαθού και συνιστά σαφή ένδειξη ιδιωτικοποίησης και εμπορευματοποίησης των αρχαιολογικών χώρων.

Οι εργαζόμενοι επισημαίνουν ότι οι συγκεκριμένες υπηρεσίες παρείχαν μέχρι σήμερα δωρεάν και αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος των βασικών υποδομών των αρχαιολογικών χώρων, καθώς και ανταποδοτικό στοιχείο του ήδη υψηλού εισιτηρίου που καταβάλλει ο επισκέπτης. Τονίζουν, μάλιστα, ότι η φύλαξη αντικειμένων δεν αποτελεί προαιρετική υπηρεσία, αλλά υποχρεωτική διαδικασία για λόγους προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, γεγονός που καθιστά την επιβολή χρέωσης ακόμη πιο προβληματική.

Παράλληλα, αναδεικνύεται το οξύμωρο της κατάστασης: ενώ έχουν διατεθεί σημαντικοί δημόσιοι πόροι – ακόμη και από το Ταμείο Ανάκαμψης – για την αναβάθμιση των υποδομών, βασικές υπηρεσίες παραμένουν μη προσβάσιμες ή υπολειμθούν, ενώ αντί της ενίσχυσης του δημόσιου χαρακτήρα τους, επιλέγεται η εκχώρησή τους σε ιδιώτες. Η επιλογή αυτή, όπως επισημαίνουν, δεν ανταποκρίνεται στον θεσμικό ρόλο του Υπουργείου Πολιτισμού, που οφείλει να διασφαλίζει την προσβασιμότητα, τη λειτουργικότητα και τον εκπαιδευτικό χαρακτήρα των μνημείων.

Κυρίες Υπουργοί,

Η προκήρυξη του διαγωνισμού για την επιβολή χρεώσεων σε αναγκαίες παροχές υπηρεσίας των αρχαιολογικών χώρων δεν συνιστά παρά ένα ακόμη κραυγαλέο δείγμα εμπορευματοποίησης των μνημείων. Οι χρεώσεις στους χώρους υγιεινής και στις θυρίδες φύλαξης που αποτελούν αυτονόητες παροχές υπηρεσίας στους επισκέπτες αποτελούν μια έμμεση αύξηση της τιμής του εισιτηρίου. Με την

αυξανόμενη ζήτηση για τουριστικές εμπειρίες υψηλών προδιαγραφών, ο ρόλος της Πολιτείας θα έπρεπε να είναι η υιοθέτηση όλων εκείνων των μέτρων που διασφαλίζουν την ποιότητα της τουριστικής εμπειρίας και την ικανοποίηση των επισκεπτών και τουριστών.

Σε μια εποχή μάλιστα όπου οι ταξιδιώτες εμφανίζονται πλέον ιδιαίτερα ευαίσθητοι στο συνολικό κόστος των διακοπών και συγκρίνουν ολόένα και περισσότερο εναλλακτικούς προορισμούς, η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουριστικού προϊόντος πρέπει να αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα.

Δεδομένων όλων των παραπάνω,

Ερωτάσθε κυρίες Υπουργοί.

1. Ποια είναι η αιτιολογία και το σκεπτικό της απόφασης του Υπουργείου Πολιτισμού για επιβολή αντιτίμου στη χρήση χώρων υγιεινής και θυρίδων φύλαξης σε αρχαιολογικούς χώρους; Σε ποια διεθνή εμπειρία στηρίχτηκε;
2. Πώς θα προστατευτεί η δημόσια εικόνα του τουρισμού σε περίπτωση που οι παρεχόμενες υπηρεσίες δεν πληρούν τις αντίστοιχες προδιαγραφές;
3. Ποια είναι η πρόβλεψη του Υπουργείου Πολιτισμού σε περίπτωση που ο ιδιώτης αποχωρήσει αιφνιδιαστικά γιατί κρίνει ότι δεν τον συμφέρει η σύμβαση;
4. Ποια είναι τα μέτρα που έχει πάρει το Υπουργείο προκειμένου να προστατεύσει τον επισκέπτη από αδικαιολόγητες κρυφές χρεώσεις;
5. Πώς θα διασφαλίσει το Υπουργείο ότι η συνολική εμπειρία της επισκεψιμότητας στους αρχαιολογικούς χώρους δεν θα επηρεαστεί από τις τεράστιες ουρές αναμονής και τον δικαιολογημένο εκνευρισμό των επισκεπτών;
6. Ποια είναι τα εκτιμώμενα συνολικά έσοδα από τις συγκεκριμένες χρεώσεις και ποιο ποσοστό αυτών θα αποδίδεται στο Δημόσιο;
7. Ποιο είναι το ακριβές οικονομικό αντάλλαγμα της σύμβασης προς τον ΟΔΑΠ και πώς τεκμηριώνεται η επιλογή εκμίσθωσης έναντι της δημόσιας διαχείρισης;
8. Πώς δικαιολογείται η εκμίσθωση υποδομών που έχουν ήδη αναβαθμιστεί με δημόσιους πόρους και χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης;

Οι Ερωτώσες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου